

Mormor mäj

I vill bar säj jätt par ord umm mormor mäj. I a afft jänn rasnd tä tur så a fänndji a kvär mormor so länndjä, att o a fänndji a beni unndär si å fänndji vâra klâr i skållam. Tänk tä kunn rinndj älld fâra båta mormor säj, då man a flytta frå emä, djyffta si, fänndji krippär å fylla bå tjugu å trätti år, å få god råd umm ällt.

Jänn sumâr addum vir afft två kvättär, å innt visst full i ur an sulld ta red-å dämm, älld. Då språkät i bar minn mormor. Sä vårt ä bå grynkupp, kârrv å stjira isstär. Ä e mormor så a lära mi tä båkå tjåkkbullär, läfsor å tunnbrö. Ja, tunnbrö e i full innt so slänggd upå, män i vet då ur man djär.

Ir föstâir säkärt att ä e mormor så e männ stur IDÅL. Mormor ä e Svarv Karin Håll frå Kulårum. Ädd mormor ve tjugufäm år i dag, så ädd innt o vurti kvär å Soldn (så ä e tur att o e gâsmål). O a så bra umor, å o få fok tä skratt åländäv. Ädd o ve ungd nu, så ädd o säkârligen fe a Ståkklum å vurti ”sto-upp komikär”.

Nä-äj, nu sa i full innt trätt äjt id minn släjkt så innt a vurti-äv. I vill tålä umm litä mer vänd mormor a gart fö mi. Ä e takk vare mormor, å föstäs morfar, mamma å Lindgrens Maria, så i språkär soldmål i dag. Ä ä e i rasnd mallin yvir. Mormor a lära mi stöp ljös å vevå mattor. O a lära mi kal å spinn ulli. I va å Soldn nässt mormor mäss i add masslor å vatukuppor (upå sumu gångg), å då lärät o mi djärå sukko. O a väjsa mi ur ä gor til tä skäkkt å spinn läijnä.

Då i va ätt år gâsmål fo i a Ståkklum fö fösst gåndjän. Mormor å i ällsätum-å mormoras sysstär Ingrid å tremininjän männ, Pernilla Östlund. Då vaum vir bå upå Skansim å Natur-istorisk museumä, å vir åkätum tunnäl-ban. Ä va roli, suir vitä.

Nägä sumârär a i fia mormor upi Flenär, båta Åll Ann. Da a i fänndji va minn umm tä gät tjynär, mjok dämm, djärå smör, vâsst å mysismör. I e rasnd glad fö att i a fänndji vâra minn i Flenum mäss dämm add bå tjynär å djetär da, å mäss ä va fok el sumâra i nâsstan äll stugum.

Ä e nä mormor i va-minn upå männ fösst mattslarrv-kvælld. I va full jänn ätt – ti år, å fo runnt mylå kelinggum å jopät dämm nysst-upp ä dämm add klyppa. Ä va nä mormor å morfar i fikk vâra minn umm mäj fösst skriff-tres. Ä e ju innt älld so vanli nu fö tidn. Prässtn så älld skriff-reso va Gösta Schmidt. Då ä va slut fikk i je kron åv onum bar-fö att i add ve so dukktin. Då va i nug sju år.

Nu e i snart färdån minn ä i tänkt i sulld berätta. Ä va bar jätt par sakär til. A vänn jol brukär mormor kok sötvässt, män senäst joli duvd innt o djärå ä. Då stodd o upå skållam i tjälär-trappon. Älldär trodd i då att o sulld bi såmä fok nå mer, fö o va bå gol-, blå-, grön- å svartsläijn yvyr elä kruppm. O fikk söm i skållam å ärdi brjot o sunnd. Män, nug va o em å upå benum ättär två dågå.

Sissta i vill tållå umm, ä e att mormor a lära mi ur ä gor til tä kok kvåd-plåstär. Ä e rasnd litt, å man kan bruk ä upå mångg små-krämmpor, släkså munnsår, sjovsprikkor, nagältrångg, umm man a fänndji glas älld stikkor i fotum älld någär ana. Je kelingg så bodd ata mi i Norsbyn i Dala-Järna (i e djyfft da), o villd a kvådplåstär upå jätt litä bensår o addä, å o a sagt att ä va takk vare kvådplåstri så o vårt-åv minn bensårä sätt.

Mormor e upå ätti-niond åri, å o bor jesumän i sumu stugu så o å morfar byddjät upå 1944. Mytji-åv då man kum å sa älls-å ännä så lufftär ä nybåkä bullär älld sukkärkaku, fö båkä å don jätå ä e o rasnd dukktin upå.

Tair-vårå upå gammblor ir air! Dämm kunn så mytji, å dämm vitå så mytji. Passir-å tä fråg dämm! Våråir ilag minn dämm mäss tidär e! Bässt ä e a dämm gändji yr tidn.

Skinnar Erica Håll